

Nem csillog már jégréteg a téglahalmokon, a betonkeverőt sem borítja már hótakaró, a meleg vattakabátok is lekerülnek lassan az emberekről — a tavaszi nap végigsimogatja az új lakóházak, óvodák, iskolák alapjait. Ha idénymunkából egész éven át tartó folyamattá vált is nálunk az építés, mégis jellegzetesen tavaszi kép a szállítoszalagon utazó vadonatúj vörös téglá, a kőművesszámokkal siető fiatal lány, és a kifröccsenő malter. Az idén alaposan rálépett az építők lábára a tél. Itt a Kerepesi-úton is még élénken élnek bennük a fagyos emlékek. Ha a vízcspából bő sugár ömlik, idézik azokat a napokat, amikor megállt a munka amúgysem erős érverése, mert befagyott a csap. Igaz, később segítettek rajta: a kazánból gőzt vezettek bele, sikerült felmelegíteni a jéggé dermedt, nélkülözhetetlen vizet. Igyekeztek leküzdeni sok más nehézséget is — de a tél azért, csak tél maradt. Most: mintha hatalmas lélekzetet vett volna az építkezés, hogy beszippantsa a tavaszi levegőt és erőt gyűjtsön belőle.

A város peremén

A város egykori peremén, ahol »puha szárnyakon száll a korom«, új városnegyed születik. A Mexikói-úttól a Fehér-útig, több mint egy kilométeres hosszúságban gerendák, állványok, zsenge, de növekvő falak, gépek: új utcák körvonalai bontakoznak, már 41 ház alapozása folyik. Az idén a tervek szerint csaknem 500 lakást adnak át, de ez még csak az első menet. Iskola, óvoda, bölcsőde is lesz a lakónegyedben és természetesen üzletek, azonkívül parkok, a »kövér, puha korom« hatásos ellenfelei.

Hatalmas feladat az új lakónegyed megteremtése, különösen a kemény tél után, amely egyik fő oka az építkezés elmaradásának. Valóságos nagyüzem ez: saját előregyártó részleggel, központi habarcskeverővel és saját KÖZERT-tel rendelkezik.

A főépítészvezető, aki több mint két évig íróasztal mellett ült s csak tavaly nyáron kapta meg a régóta kért lehetőséget,

hogyan visszatérhessen az állványok, téglahalmok és főképpen az építők közé, friss léptekkel siet végig az építkezésen. Minduntalan megállítják. Az egykilométeres útszakaszon — megszámloltuk —, nyolc különböző ügyben intézkedett, adott rendelkezést vagy tanácsot. Azelőtt gyárépítkezést vezetett, ez az első lakásépítkezése.

— Van különbség a két terület között — mondja Rudnyánszki Pál főépítészvezető —, egyben azonban, sajnos, nagyon is megegyeznek: késnek a tervek.

— Összel kezdődött a honfoglalás ezen a helyen, de még most sem kapták meg a végleges, teljes terveket, s ami megvan, az is módosul. Általános hiányosság ez és amikor megkérdezzük: mi lenne, ha egy építkezés megindulásakor az összes terv a kivitelezők kezében lenne, habozás nélkül válaszol:

— Száz százalékkal könnyebben menne a munkánk,

Miért kell udvarolni a MÁV-nak?

Farkasfalvi Ferenc, az egyik részleg építészvezetője, aki 22 ház gazdája, szintén a tervhiányra panaszkodik. Ugy igyekszik segíteni magán, hogy egy másik részleg meglévő terveit kísérelje meg összehangolni saját feladatával. A fia-

tal építészvezető derülátó és hozzáteszi: reméli, mire az első házak felépülnek, nemcsak a tervek lesznek meg, hanem feleséget is talál magának (megjegyezzük: az utóbbi biztosabb) és talán majd itt laknak az egyik új lakásban... Most azonban, mint megtudjuk, nem széplánynak udvarol, hanem — a MÁV-nak. Naponta ugyanis csak az ő részlegéről 10—15-en késnek el, az egész építkezésről mintegy ötvenen, mert a Keleti felől 6.30-kor induló helyérdekű nem áll meg az építkezésnél. Már pedig akik nem áldoznak fel szabad idejükből 10 felesleges percet — 6.20-kor indul egy villamos —, azok csak a 6.40-esen jöhetnek és elkésnek. Pedig nem nehéz megérteni: ennyi ember miatt

érdemes megállítani a villamost az építkezésnél.

Más panasz is van a MÁV-ra, de ebben a téglagyárak is hibásak. Legutóbb is vasárnap szállítottak 35 vagon téglát. Általában szombaton, vasárnap zúdítták az építkezésre az anyagot, amikor nincs, aki lerakja. Ezért aztán a szabályos téglahalmok mellett sebteben ledobált kupacokat is látni, össze-vissza töredezett téglákkal, ami nem válik az önköltségszökkentés előnyére. Pedig az anyagtakarékoság egyik pontja annak a párosverseny-

szerződésnek, amelyet a párt-

kongresszus tiszteletére a másik nagy zuglói lakásépítkezés, a mogoródiúti építkezés dolgozóival kötöttek. Ki épít gyorsabban, olcsóbban és jobban új lakásokat — ez a verseny célja. De a »versenyben vagyunk« szöveg kissé szatirikusan hat a műszakiak szájából, mert (miközben a többi között munkaerőhiányról is beszélgetünk) mögöttünk, délelőtt 10 órákor — öt kőműves üldögél, cigarettázik. Egyik-másik időnként megigazítja kötevényét (amit bizonyára nem építőmunkás javaslatára vezettek be az építkezéseken, mert azok elbotlanak bennel), távoli pontra szegeződik tekintetük: a földeken a meszethozó szerkér beragadt a sárba, arra várnak, azért nem tudnak munkához kezdeni.

— Állandóan ilyen ócska kocsit küld a vállalat — magyarázza Urbán Mihály brigádvezető —, meg ilyen öreg gébét. Miatta aztán mi is lemaradunk a mogoródiútiak mögött. Illetve hát nem is elsősorban a ló miatt: a vállalat nem »húz jól«.

Hozzátesszük: az építészvezetőség miatt is, mert nem követ el mindent, hogy az anyagmozgatás pontosságát és gyorsaságát biztosítsa.

— Pedig ismerem Búza Ferencet — szól most Ohád István, a brigád tagja, a mogoródiúti építkezés legjobb bri-

gádvezetőjére célozva —, dolgoztam már vele a Ganz Vagon építkezésén. Kitapasztaltam a kezejárását, felvesszük vele a versenyt!

Műszaki sztahanovisták

A többiek is kipróbált, harc-edzett kőművesek. Urbán Mihály gyáratok épített, meg a Mátravidéki Erőművet, Molek József a mai Kőbányai Zománcot (akkor Lampart volt), a mai I. Autójavitót és még sok más épületet. Hányfelé találkoznak a városban és szerte az országban kezük al-

kotásával! És mennyi emléket idéz egy-egy ilyen találkozás! »Amikor ezt építettük, több éves munkaméltóság után jutottunk munkához...« »Amikor amazt építettük, háború dült, csak azért sikerült elhelyezkedni...« Amaz meg éppen az első szerelemre emlékezett... Vajjon innen, a Kerepesi-útról mi lesz az emlékek?

Annyi bizonyos: büszkén emlegetik majd, hogy ezt az új hatalmas lakónegyedet ők építették. És ha a vezetés biztosítja a verseny műszaki feltételeit, úgyis visszaemlékeznek majd az építkezésre, mint ahol jól lehetett keresni. Talán a sztahanovista, sőt »a szakma kiváló brigádja« cím elnyerésére is visszaemlékeznek. Az új feltételek a minisz-

tertanács és a SZOT határozata alapján már elkészültek — csak némi szépséghibával. Őket ugyanis senki sem kérdezte meg, nem az építkezés dolgozóit alakították ki a helyi feltételeket, hanem a 21-es tröszt, amelyhez több más, különféle építkezés is tartozik. És ezt a dolgozók jogosan kifogásolják: ők tudják legjobban, hogy náluk mi a helyzet. A határozat így szabja meg: a helyi adottságok alapján, helyileg kell megállapítani a feltételeket.

Egy azonban nem kétséges: az első sztahanovisták a tél hősei lesznek. Minthogy pedig több helyen a műszakiak nagy segítséget nyújtottak a gyorsfalazási módszer bevezetéséhez, ez további lehetőséget ad a verseny kibontakozására — lesznek műszaki sztahanovisták is.

A főépítészvezető, amikor a napi munka után hazafelé megy, néha maga elé idézi a nagy terület képét. De nem a rögös, sáros utakkal, téglahalmokkal borítottat — a széles új utcákat, a parkokat, az ablakokból kiszűrődő fényt, Budapest új lakónegyedét. Ez már rég nem a város pereme, ami a költő korában volt. Nehány éven belül — ez a távlat — a most párosversenyt kezdett két nagy építkezés, a Kerepesi- és a mogoródiúti összeér és városrész lesz a korszerű, új házakból.

És a házak falán márványtáblák lesznek, amelyeken megörökítik a legjobb építők nevét. Mert ma már nemcsak az építők emlékeznek vissza alkotásaikra, hanem az új otthonok lakói is megismerik és megbecsülik a munkában ki-tűnt alkotókat.

Földi Iván

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

725.091

Szerző: Földi Iván

Cím: Új városrész születik Zuglóban

Idő: 1954

Forrás: Új Széchenyi

Személy:

1954. III. 27.

Helyszám:

(Hely) (Idő) (Köt. v. fűz.) (Oldal)